

Wetenschap&Onderzoek

Sportarbeidsmarkt groeit en verandert, maar wordt nog niet vitaler

Nederlanders sporten meer en anders, en de verwachtingen van sport zijn hoog. Zo moet sport bijdragen aan gezondheid, verbinding en persoonlijke ontwikkeling. Daarvoor is een sterke sector nodig, met professionals die kwaliteit leveren. Dat werkt door op de arbeidsmarkt sport en bewegen. Nieuwe cijfers laten zien dat die arbeidsmarkt groeit, maar van vitalisering is vooralsnog weinig zichtbaar.

DOOR: ARNOLD BRONKHORST, NIELS MEULENBROEKS EN PETER VAN ELDERT (MULIER INSTITUUT)

De sport- en beweegmarkt ontwikkelt zich. Nederlanders sporten niet alleen meer, maar ook anders. Volgens de meest recente cijfers van het CBS en het RIVM sport in 2025 bijna 60 procent van de Nederlanders wekelijks. Sport en bewegen zijn daarmee voor een groot deel van de bevolking een vast onderdeel van het dagelijks leven.

De manier waarop mensen sporten verandert ook. Grofweg kunnen we sporters indelen in drie groepen: verenigingssporters, abonnementssporters en ongebonden sporters. De grootste groei zit bij de abonnementssporters. Volgens cijfers van het CBS en het RIVM kwamen er in de afgelopen tien jaar ongeveer één miljoen

abonnementssporters bij. Bijvoorbeeld bij fitness, padel en klimmen of boulderen.

Die veranderende sportdeelname is ook relevant voor de arbeidsmarkt, al vraagt niet elke vorm van sport in dezelfde mate om professionals. Bij verenigingssport en abonnementssport is die rol vaak direct zichtbaar in de vorm van bijvoorbeeld trainers, instructeurs en beheerders. Bij ongebonden sport is die meestal minder

direct. De vraag is daarom niet alleen hoe de sportdeelname verandert, maar ook waar en in welke vorm de vraag naar professionals groeit.

Arbeidsmarkt groeit mee, maar niet overal op dezelfde manier

Uit ons laatste *Tendrapport Arbeidsmarkt Sport en Bewegen* blijkt dat in 2024 ongeveer 95.000 mensen werkten op de arbeidsmarkt sport en bewegen. Daarmee

is de werkgelegenheid na de coronadip weer gegroeid. Dat laat zien dat de arbeidsmarkt meebeweegt met de bredere groei van de sport- en beweegmarkt.

Die relatie is alleen minder rechtlijnig dan soms wordt gedacht. Meer sportdeelname betekent niet automatisch dat de werkgelegenheid in dezelfde vorm of op dezelfde plekken groeit. De manier waarop mensen sporten en de vraag naar dienstverlening gaan niet automatisch hand in hand.

Kijken we naar de fitnessbranche, dan zien we dat het aantal leden de afgelopen tien jaar sterk is gegroeid. Ook de werkgelegenheid nam hier toe: volgens het CBS met ongeveer 12 procent in dezelfde periode. Voor de grootste groep ongebonden sporters leidt hun sportgedrag echter tot relatief weinig vraag naar diensten van sportaanbieders. Dat verandert wanneer we ook digitaal aanbod meerekenen, zoals Strava, Zwift of Komoot, waarvan hardlopers, fietsers en wandelaars gebruikmaken.

De kern is dus dat de groei in sportbanen wel de groei in sportdeelname volgt, maar niet een-op-een. Waar mensen sporten en waar banen ontstaan, valt niet automatisch samen. De vraag is waar die groei van sportbanen dan precies terecht komt.

Groei zit buiten de sportsector

De cijfers laten zien dat de groei van de arbeidsmarkt sport en bewegen vooral buiten de sportsector plaatsvindt. Sinds 2019 is het aantal werkenden bij sportorganisaties licht gedaald, terwijl het aantal sportberoepen in andere sectoren juist sterk is toegenomen.

Vooral in het onderwijs, de kinderopvang en de recreatie zijn de afgelopen jaren sport- en beweegbanen bijgekomen. In het onderwijs en de kinderopvang gaat het in de afgelopen vijf jaar om ongeveer 8.000 extra banen. In de recreatie kwamen daar in dezelfde periode ongeveer 6.500 banen bij. Daarmee verandert ook het profiel van de arbeidsmarkt. Sportprofessionals

De groei in sportbanen volgt wel de groei in sportdeelname, maar niet een-op-een. Waar mensen sporten en waar banen ontstaan, valt niet automatisch samen

FOTO: ANP/HOLLANDE HOOGTE/DINGENA VOL

IN DE AFGELOPEN TIEN JAAR ZIJN ER ONGEVEER ÉÉN MILJOEN ABONNEMENTSSPORTERS BIJGEKOMEN. ONDER ANDERE DOOR HET SNELGROEIENDE PADEL. DIE VERANDERENDE SPORTDEELNAME IS OOK RELEVANT VOOR DE ARBEIDSMARKT.

werken steeds vaker op het snijvlak van meerdere sectoren. Ze zijn niet alleen actief binnen een sportclub of sportbedrijf, maar bijvoorbeeld ook op brede scholen, bij sport-bso's of in programma's waarin sport als middel wordt ingezet.

Deze verschuiving is relevant. Die laat niet alleen zien dat sport en bewegen op meer plekken een rol krijgen, maar roept ook de vraag op wat er in die nieuwe contexten van professionals wordt verwacht. Juist in domeinen als onderwijs, kinderopvang, zorg en welzijn wordt sport en bewegen niet alleen aangeboden, maar liggen verwachtingen ten aanzien van veiligheid en effectiviteit hoger. Daarmee komt ook de kwaliteit van professionals nadrukkelijker in beeld.

Van vitalisering nog weinig zichtbaar

Deze ontwikkelingen, en vooral het werken in andere sectoren, vragen meer van professionals in sport en bewegen. Wie zulke professionals wil aantrekken en behouden, zal daarom ook iets moeten bieden: passende arbeidsvoorwaarden, ontwikkelmogelijkheden en perspectief.

De partners van de Human Capital Agenda (HCA) Sport en Bewegen stelden in 2021 dat de arbeidsmarkt sport en bewegen moet worden versterkt. Het doel is een vitale arbeidsmarkt met aantrekkelijke en robuuste banen, waarin professionals zich kunnen ontwikkelen en voor langere tijd in de sector kunnen blijven werken. In de afgelopen jaren zijn diverse initiatieven uitgevoerd. Kijken we naar de recente cijfers, dan zijn vooralsnog weinig tekenen van vitalisering zichtbaar.

De arbeidsmarkt sport en bewegen blijft relatief jong en wordt onverminderd gekenmerkt door veel snipperbanen en deeltijdwerk. Ook is het aandeel werknemers met een vast contract eerder licht afgenomen dan toegenomen. Daarnaast blijkt dat de basis onder deze arbeidsmarkt aandacht verdient. Slechts twee op de vijf werknemers in de sportsector werken onder een van de ruim tien cao's die in sportbanen worden gebruikt. Op de totale Nederlandse arbeidsmarkt werken drie op de vier mensen onder een cao.

Sportprofessionals werken steeds vaker op het snijvlak van meerdere sectoren

De arbeidsmarkt groeit dus wel, maar nog niet op een manier die voor veel werkenden leidt tot een stevige hoofd baan met aantrekkelijke arbeidsvoorwaarden.

Enige nuance op z'n plaats, maar die lost het vraagstuk niet op

Daarbij past wel enige nuance. Een deel van het werk in de sport heeft van oudsher een flexibel of aanvullend karakter. Voor sommige trainers, instructeurs of begeleiders is het werk in de sport een bijbaan: een activiteit naast studie of ander werk. Voor deze groep hoeft een vaste voltijd baan onder een cao niet per se het doel te zijn.

Dat helpt enigszins om te verklaren waarom de arbeidsmarkt sport en bewegen relatief jong en flexibel blijft. Niet elke kleine of tijdelijke aanstelling of oproep baan is een probleem. De sector kent nu eenmaal veel functies die mensen als bijbaan, in de avonden of in de weekenden uitvoeren.

Maar daarmee is niet het hele beeld verklaard. Er is ook een grote groep voor wie het werk in sport en bewegen wel degelijk de hoofd baan vormt. Juist voor die groep is de vraag relevant of er voldoende perspectief is. Bovendien blijkt uit onze cijfers dat het aandeel werkenden dat meer uren wil maken, bijna twee keer zo groot is als op de rest van de arbeidsmarkt. Dit onderstreept dat er nog onbenut arbeidspotentieel is.

De opgave is daarom niet om van elk sportberoep een klassieke voltijd baan te maken. Maar wel om de arbeidsmarkt te versterken voor mensen die duurzaam in de sector willen werken. Dat vraagt om meer dan alleen extra banen. Het vraagt ook om betere banen.

Samenwerking tussen sectoren biedt kansen

Zijn er kansen? Ja. Juist de verbreding van de arbeidsmarkt naar andere domeinen biedt ook aanknopingspunten voor sterkere banen. In opdracht van de HCA verkende het Mulier Instituut de samenwerking tussen sport, primair onderwijs en kinderopvang. Daaruit blijkt dat deze sectoren elkaar niet alleen inhoudelijk kunnen versterken, maar ook kansen bieden om functies slimmer te organiseren.

Dat is relevant, omdat in al deze domeinen behoefte bestaat aan professionals die kinderen in beweging brengen en begeleiden. Wanneer deze sectoren los van elkaar opereren, ontstaan al snel kleine functies en versnipperde aanstellingen. Een vakleerkracht bewegingsonderwijs op één basisschool heeft doorgaans geen volledige baan. En in de kinderopvang zijn de uren voor beweegprofessionals verspreid over de dag, vooral voor en vlak na schooltijd, waardoor werken voor één organisatie ook vaak geen baan van voldoende omvang oplevert. Meer samenwerking tussen organisaties of het combineren van rollen onder één werkgever biedt mogelijkheden om uren en taken te bundelen.

In de praktijk zijn daarvan al voorbeelden zichtbaar. Zo groeit al enkele jaren het aantal ondernemende sportaanbieders dat verschillende rollen combineert binnen één aanstelling. Een beweegprofessional kan dan actief zijn in de buitenschoolse opvang, sportactiviteiten organiseren voor scholen of gemeenten en in de tussengelegen uren maatschappelijke beweegprojecten organiseren. In zulke combinaties liggen kansen om robuustere banen te creëren.

Enkele van deze ondernemende sportorganisaties zijn inmiddels sterk gegroeid en opereren landelijk. In deze organisaties ontstaan daardoor meer mogelijkheden

voor ontwikkeling en doorgroei. Dat kan aantrekkelijk zijn voor werknemers, omdat het perspectief biedt om binnen de organisatie stappen te zetten. Bijvoorbeeld van spelleider via lokale projectleider naar regionale teammanager.

Daarnaast biedt de inzet van beweegprofessionals in andere sectoren, zoals onderwijs en kinderopvang, kansen om daar personeelstekorten te verlichten én meer sport en bewegen voor kinderen te realiseren. De groei van sportberoepen buiten de sportsector is daarmee niet alleen een constatering, maar mogelijk een deel van de route naar een sterkere arbeidsmarkt sport en vitalere samenleving.

Op weg naar een sterkere sportarbeidsmarkt

De sport- en beweegmarkt verandert, en de arbeidsmarkt groeit mee. Maar die groei vindt steeds minder plaats binnen de sportsector zelf en leidt nog niet automatisch tot sterkere banen. De cijfers laten zien dat van vitalisering vooralsnog weinig zichtbaar is. Veel werk in de sport blijft klein, flexibel en beperkt ingebed in cao's.

De verbreding naar andere domeinen, zoals onderwijs en kinderopvang, biedt juist kansen. Daar ontstaan mogelijkheden om functies slimmer te organiseren en banen robuuster te maken. De vraag is nu vooral hoe die groei beter kan worden omgezet in banen met meer samenhang, zekerheid en ontwikkelmogelijkheden.

Het adviestraject van de NLsportraad over de *professionalisering van de sport- en beweegbranche* komt dit jaar dan ook op een passend moment. De cijfers laten zien dat verdere inzet nodig is, onder meer vanuit de HCA Sport en Bewegen, om de arbeidsmarkt niet alleen te laten groeien in omvang, maar juist ook te versterken in kwaliteit en toekomstbestendigheid. ●

De arbeidsmarkt groeit wel, maar nog niet op een manier die voor veel werkenden leidt tot een stevige hoofd baan met aantrekkelijke arbeidsvoorwaarden